

Posudek oponentky na bakalářskou práci M. Macháčkové „Rozdíly v prožívání flow mezi taneční improvizací a taneční choreografií“

Studentka si ve své bakalářské práci klade za cíl prozkoumat, zda existují rozdíly v prožívání flow při taneční choreografii a prožívání flow při taneční improvizaci. Jedná se o zajímavé a nové téma, které dle autorky není v českém prostředí příliš dobře mapováno. Jak v úvodu práce zazní, téma je pro Michaelu atraktivní a blízké, a to zejména proto, že ona sama tanečnicí je a tanec pro ni představuje aktivitu, u které se dostává do tzv. flow. Práce je dělena na teoretickou a empirickou část a každá z nich čítá celkem 18 stran. Autorka v práci pracuje s cca 60 relevantními zdroji primární a sekundární literatury.

V teoretické části autorka představuje nejdříve pojem tzv. flow, a to především pohledem profesora Csikszentmihalyiho, představuje dimenzionální pohled prožívání flow, dále se zaměřuje na flow v tanci obecně a na rozdíly v jeho prožívání v taneční improvizaci versus v taneční choreografii. V poslední části představuje pár předchozích výzkumů, které byly na toto téma provedeny. Osnova teoretické práce je přehledná a představené pojmy, koncepty a teorie dávají smysl pro následnou empirickou část práce. Autorka ovšem v textu nejde vždy příliš do hloubky a pro čtenáře zůstávají některé věci nedovysvětleny (Např. na straně 12 kritika Csikszentmihalyiho teorie o optimálním prožívání, kde jsou různé kritiky popsány velmi stroze, přitom se jedná o velmi zajímavé informace, které by stály za to rozvinout. Případně na straně 17, kde vysvětluje flow v tanci mi není zcela jasné, zda podmínka soustředěnosti a nevnímání okolí musí nebo nemusí být dle Csikszentmihalyiho naplněna). Část popisující předchozí studie, kterým autorka věnuje dvě strany textu, by si také zasloužila lépe rozvinout a uvést větší množství předchozích zahraničních studií.

Napříč textem se objevují nejednotné citace. Seznam použité literatury taktéž není citován jednotně, ani není abecedně seřazen. Na mnoha místech citace zcela chybí, a to nejen u krátkých odstavců, ale i u popisů celých studií (např. strana 24 první popisovaná studie je zřejmě důležitá, ale není vůbec odcitována). Autorka má bezpochyby dobrý vhled do představovaného tématu a text často prokládá svými zkušenostmi, dojmy a expertízou, to však místy působí spíše jako formát eseje než bakalářské práce. Textu by také prospěla lepší stylistika a rozdělení přímých a nepřímých citací, ať už kurzívou, uvozovkami či tečkami tak, aby se v nich čtenář lépe orientoval.

Empirická část začíná stanovením si výzkumné otázky. Z práce není jasné, zda se jedná o explorativní studii. Vzhledem k představené teoretické části a několika předchozích výzkumů, ze kterých autorka vychází bych očekávala v empirické části postulování hypotéz, které však v práci nejsou. Nástroj, popis dotazníků, jeho škál a popis výzkumného souboru je představen velmi srozumitelně a hezky. Autorka volí k výzkumu kvantitativní dotazníkovou metodu a její studie se účastnilo celkem 87 jedinců. Ve výsledcích popisuje jak deskriptivní statistiku, tak samotné analýzy, ke kterým používá neparametrický Wilcoxonův párový test. Výsledky poukazují na rozlišné prožívání flow v taneční improvizaci a choreografii, a to v celkem 7 z 9 dimenzí použitého dotazníku (Dispositional Flow Scale, DFS-2). V poslední části práce se Michaela snaží výsledky diskutovat, což se jí daří, ale opět je text často prokládán novými informacemi o taneční choreografii/improvizaci, které nejsou odcitovány. V polovině diskuse se pak čtenář dozvídá, že informace autorka přejímá ze svých zkušeností a z neformálních rozhovorů s tanečnicí, které osobně zná. Závěrem autorka představuje limity studie a návrhy na další zkoumání.

Během obhajoby bych ráda, aby se autorka vyjádřila k následujícímu:

1. Autorka v textu představuje studie, které byly na podobné téma zpracovány taktéž kvalitativně. Z uvedené práce vnímám prožívání flow jako velice subjektivní. Zároveň je téma v ČR na tomto poli poměrně neprozkoumané a kvalitativní studie by mohla posloužit jako dobrá pilotní studie. Rozumím, že dimenzionální dotazník je koncipován na dotazníkové kvantitativní studie. Nejedná se tedy o žádnou výtku. Zajímalo by mě, zda autorka o kvalitativní studii uvažovala a proč se rozhodla jít cestou dotazníků.
2. Autorka v limitech zmiňuje, že výsledky mohou být ovlivněny faktem, zda respondent preferoval improvizaci před choreografií. Byli respondenti na preferenci dotazování?
3. Z teoretického úvodu chápu, že hranice mezi prožíváním intenzivního pocitu flow a návykovostí je velmi tenká. Je-li intenzivní prožívání flow spojeno s větší soustředěností, ponořením se do činnosti a opakováním činnosti, kde je pak hranice návykovosti, potažmo patologie? Zajímalo by mě nejen výklad Csikszentmihalyiho, který se k tématu vyjadřuje, ale i názor autorky.

4. Zajímalo by mě, zda se autorka jako tanečnice ztotožňuje s výsledky své studie a případně, zda existují nějaké techniky, jak prožívání flow zintenzivnit/podpořit i v jiných činnostech, ve kterých flow člověk přirozeně neprožívá, jinými slovy, zda lze prožívání natrénovat.

I přes uvedené nedostatky doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře až dobře v závislosti na obhajobě.

V Praze, 14.6.2021

Mgr. Kateřina Potyszová